

DOSSIER ORANJEHOTEL

WERKVORM: DE WEG NAAR HET ORANJEHOTEL

KORTE OMSCHRIJVING WERKVORM

De werkvorm 'De weg naar het Oranjestad?' vormt samen met de werkvorm 'Strafbaar of niet?' de introductie voor een bezoek aan het Oranjestad in Scheveningen. De werkvormen kunnen zowel gecombineerd als los in de klas worden gedaan.

De leerlingen krijgen in groepjes van twee of drie enkele foto's en beschrijvingen, die met elkaar een tijdlijn vormen van het ontstaan van het Oranjestad. De leerlingen moeten deze op juiste chronologische volgorde leggen: van de algemene situatie in de jaren dertig in Nederland en de opkomst van het nazisme in Duitsland in het bijzonder, naar de bezetting van Nederland en het ontstaan van het Oranjestad.

Door met elkaar te overleggen en door de gebeurtenissen in chronologische volgorde te plaatsen ontdekken de leerlingen welke oorzaken en gevolgen ten grondslag hebben gelegen aan het ontstaan van het Oranjestad. De docent bespreekt de resultaten met de leerlingen klassikaal na.

LEERDOELEN

Aan het einde van de les kunnen de leerlingen...

- beschrijven door welke gebeurtenissen het Oranjestad is ontstaan
- de gevolgen van de opkomst van het nazisme en de bezetting van Nederland beschrijven
- de naam van het Oranjestad verklaren aan de hand van historische gebeurtenissen
- de rol die het Oranjestad innam ten tijde van de Duitse bezetting beschrijven

DUUR

30 minuten

BENODIGD MATERIAAL

- Het werkblad 'De weg naar het Oranjestad' (uitgeknipt, per groepje één exemplaar)
- De PowerPointpresentatie 'De weg naar het Oranjestad'

WAT DOET U?

Stap 1

Start met de PowerPointpresentatie en vertel wat de leerlingen gaan doen. Vraag of er leerlingen zijn die al weleens van het Oranjestad hebben gehoord. Ter introductie vertelt u kort over het Oranjestad: de gevangenis in Scheveningen waar tijdens de Duitse bezetting

mensen werden gevangengezet die de Duitse wetten overtraden. De leerlingen gaan ontdekken hoe het zo ver heeft gekomen: wat is de historische aanloop geweest naar het Oranjestad?

Stap 2

Verdeel de leerlingen in groepjes van twee of drie. Vertel dat de leerlingen een tijdlijn gaan maken met de foto's, met het Oranjestad als laatste punt op de tijdlijn. De leerlingen moeten de foto's in de juiste volgorde leggen en daarbij de juiste onderschriften toevoegen.

Differentiatie

U kunt het werkblad op verschillende wijzen aan de leerlingen aanleveren.

1. De foto's en de omschrijvingen gezamenlijk: de leerlingen hebben zo negen 'puzzelstukjes'
2. De foto's en de omschrijvingen los: de leerlingen hebben zo achttien 'puzzelstukjes'
3. De foto's, de omschrijvingen en de data los: de leerlingen hebben zo 27 'puzzelstukjes'

Stap 3

Na het uitvoeren van de opdracht bespreekt u de tijdlijn klassikaal. Dit kan aan de hand van de PowerPointpresentatie. Hierbij kunt u kort de belangrijkste gebeurtenissen aanstippen en met de leerlingen mogelijke onduidelijkheden of vragen bespreken.

Stap 4

Bespreek met de groep welke oorzaken en gevolgen er in de tijdlijn te vinden zijn. Besteed hierbij aandacht aan twee thema's die hierin terugkomen. Ten eerste is dit de Duitse bezetting met het opleggen van nieuwe regels en wetten: het wegvallen van de rechtsstaat en onafhankelijke rechtspraak, het ontmantelen van de scheiding der machten en nieuwe Duitse wetten en regels. Ten tweede zorgt de Duitse bezetting voor opkomend verzet en arrestaties, waarvan het Oranjestad een van de gevolgen is.

Stap 5

De leerlingen hebben nu een idee welke historische gebeurtenissen hebben plaatsgevonden en van waaruit het Oranjestad in gebruik is genomen. Bespreek met de klas: waar zou de naam Oranjestad vandaan komen? Hierbij kunt u 'Oranje' en 'Hotel' tweeledig uitleggen.

- Oranje: het symbool van verzet tegen de Duitse overheerser. Het is van oudsher de kleur die wordt gekoppeld aan het Koninklijk Huis. Veel Nederlanders dragen tijdens de oorlog oranje speldjes of strikjes om te laten zien dat ze vóór de koningin zijn, en dus tégen de bezetting. Een bekende leus is OZO: Oranje Zal Overwinnen. Eveneens wordt vanuit Engeland door de regering Radio Oranje uitgezonden.
- Hotel: officieel een 'verblijfplaats voor gasten'. In dit geval waren het de gevangenen die hier – gedwongen – als 'gast' verbleven.

De naam Oranjestad werd in 1940 voor het eerst gebruikt en was al snel een begrip. Inmiddels legendarisch zijn de woorden die op een nacht in 1941 op de buitenkant van de gevangenis muur werden geschilderd: "In deze bajes zit geen gajes, maar Hollands glorie potverdorie".

DOSSIER ORANJEHOTEL | WERKBLAD: DE WEG NAAR HET ORANJEHOTEL

Print dit document op A3-formaat uit. Knip vervolgens de afbeeldingen, de beschrijvingen en de jaartallen uit.

30-01
1933

Hitler wordt rijkskanselier van Duitsland. Met zijn partij NSDAP voert hij een nieuw bewind.

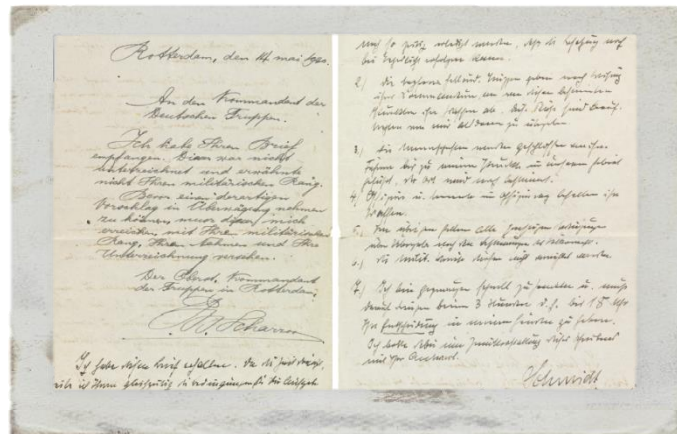
01-09
1939

Duitsland valt Polen binnen. Dit vormt het begin van de Tweede Wereldoorlog.

14-05
1940

Rotterdam wordt door de Duitse troepen gebombardeerd. Er vallen honderden doden.

15-05
1940

Nederland geeft zich over. Generaal Winkelman ondertekent in Rijsoord de capitulatiepapieren.

18-05
1940

Arthur Seyns Inquart neemt de positie van de koningin, de ministers en het parlement in.

28-07
1940

Koningin Wilhelmina vlucht naar Engeland. Via Radio Oranje spreekt ze het volk toe.

14-09
1940

Er komen steeds meer Duitse wetten. Zo mogen Joden niet langer meer voor de overheid werken.

19-11
1940

De Geuzen, een van de eerste verzetsgroepen in Nederland, worden verraden en gevangengezet.

08-03
1941

De gevangenis in Scheveningen krijgt de bijnaam 'Oranjehotel'. Hier zitten al veel mensen vast.